

ELŐFIZETÉSI DIJ HELYBEN:	
Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
VDEKRE POSTAN KÜLDVE:	
Egész évre	6 frt 60 kr.
Félévre	3 frt 30 kr.
Negyed évre	1 frt 65 kr.
HIRDETÉSI DIJ:	
Egész oldal	20 frt.
Fél oldal	10 frt.
Negyed oldal	5 frt.
Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.	
Kivételes esetekben kedvezmény, többszöri hirdetésnél árlengedés.	

SZABADSÁG.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:
 VII. kör, virág-utca 337. h. sz.,
 hova a közlére szánt levelek és kéziratok intézendők.
Hirdetések felvételnek ugyanott.
A „Nyiltér“ sora 15 kr.
 Negyed oldalnál kisebb hirdetéseknek a térmérték tekintetbe vétele nélkül minden szó után 5 kr. számítatik.

A „Szabadkai Közlöny“ után és helyett
 kiadja: **SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.**

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. **Egyes szám ára 15 kr**
 Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

A kincstár árendásai.

Szabadka város törvényhatósága sokszor megkísérelte már becsapni a kincstári árendások közé, s bár a tapasztalat mutatja, hogy nem válunk mi be e vállalkozókhoz, ismét és ismét ráterelik a közönséget.

A mai hatóság elődjei is bérelték a fogyasztási adót, de legalább meg volt az a haszna polgárságunknak, hogy fele árban élvezhette saját termését. Mióta azonban Mamuzsits Lázár lett a polgármester, oly szerencsétlenül kezelték ezt a bérletet, hogy nemcsak semmi kedvezményben nem részesülhünk, de sőt évről-évre növekedő deficittel zárták be az üzletet.

Nem nekünk való ez a vállalkozás. A most folyó 1889-ik évre már — jöllehet keservesen, — ki kellett engedni a bérletet a város kezéből és szerencse, mert beusztunk volna 50 ezer forint erejéig.

Nem tulunk. Egy magán vállalkozó aki üzletei élén áll, akinek másra nincs gondja, mint pusztán erre az üzletére, bizonyosan odaadobban gondolkodik és jár el a fogyasztókkal szemben, mint egy hatóság, ahol kezdve a polgármestertől, le az utolsó ügynökig, mind gazda szeretne lenni. Sok bába közt pedig elvész a gyerek. És azt tapasztaljuk, hogy a mai bérlő kénytelen volt felmondani bérletét a kincstárnak, mert minden erejének megfeszítése dacára is, ráfizet munkájára. A tulajgázott bérleti összeg s a kezelési költségek nemcsak felemészítik a bérletet, de részt követelnek a bérlő magánvagyonából is, aki egy évig küzdött a létért, hogy

a kincstárt ingyen munkája mellett még privát vagyonával is gazdagítsa.

A kincstár árendábaadási joga most megbővült. Elvette regálénkat, hogy aztán bérbeadja nekünk vagy bérbe adjon bennünket. Ez az uzsora tüzet jól jövedelmez, mert a két bérlet évi összege több mint kétszázezer forintot rug.

És ami hatóságunk nem okul a mult felett. Nem gondolkozik, hanem igazi gyerekésszel nyúl a miniszter háloja után s önként megfoghatja magát. Árendálunk.

Most már nemcsak a fogyasztási adó, de a regálénak is árendásai leszünk.

Hogy az árendásság bizonyos, azt mutatja azon korlátlan kéz melyet a legutóbbi közgyűlés nyújtott a polgármesternek, s hogy megbukunk, azt ismét bizonyítja a multak fölötti tapasztalat.

De hát mindezt hasztalan hozza fel az ember a mi városi atyáink előtt, mert hát a bratyák tapasztalásból tudják mennyivel kényelmesebben fogyasztathatják italaikat hatósági kezelés alatt, mint a mai rendes ellenőrzés mellett. Bánják is ők, bukják az egész város, csak nekik hagyjanak békét.

A mai bérlő lelketlen, a rendszerzaklató, mert a bérlő a törvényt egyiránt alkalmazza mindenkiel szemben, s az obtynár urak házat sem kerüli el, mint tették azt a városi ügynökök s kortes borokat sem lehet becses pészni adózatlanul, mint történt ez a multban.

A bérlő betarítja a törvényt, sőt a bérlő még azt is megcselekszi, hogy

a 10 akós hordót 10-nek számítja és nem 5-nek, mint cselekedték azt városi közegek a mult esztendőben.

Ez itt a baj, ezért **kell** bérelnie Szabadkának, s ezért kell nekik a házi kezelés.

Mi intő szavunkat felemeltük s óvakodják a polgármester és óvakodjanak a mellé rendelt tisztviselők a mindenároni árendálástól, mert bizonyos az ezekre rugó deficit s aztán nehéz lesz a felelősség, mert bizony nem tudjuk hogyan fedezik azt, lévén itt személyes kötelezettségről is szó.

K. Illás.

Rendkívüli közgyűlés.

Szabadka város törvényhatósága f. é. október hó 29-én rendkívüli közgyűlést tartott.

Elnöki Mamuzsits Lázár polgármester. A közgyűlésnek két tárgya volt. A regálé és fogyasztási adó bérbevétele s a kutyafogó behozatala.

Mindkét tárgy elintézését nyert, még pedig úgy, hogy a terhet városi lakosságunk fogja megérezni.

A város bérelni fog, a város fogja kezelni a fogyasztási adókat, a tanyai gazdák és obtynár urak egy akó bor után fizetnek adót, és isznak helyette 10-et. Eppen úgy, mint volt a mult években.

A kutyafogó adónál is kiszélték, hogy a városi lakók sujtassanak inkább. Egy városi házuál tartani lehet egy díjtalan kutyát, de tanyán már eltarthat hatot is. Például egy kutyafogó háznál, egy akó istállóval, egy akó ham-bárnál, kettő akó birkáknál, kettő akó gulyánál stb. . . . ha az a gulya két darab tehéből áll is.

Az italmérségi jog bérbe vétele lett volna a tulajdonképeni tárgy, azouban a városi tanács jónak látta a borfogyasztási javadalom megtartása és illetve bérbeadásával kapcsolni össze, — egy füst alatt akarván

mind a két jogot kezeibe keríteni. A tanácsi javaslat akként szolt, hogy mind a két ügyletet a város vegye kezelésébe s egyben három tagu bizottság kiküldését hozta javaslatba, mely a regálé bérletre árverezni fog.

Hogy a kincstár menyire bizalmatlan hatóságunkkal szemben mutatja az, hogy a várossal nem tudott, vagy nem akart egyezésre lépni.

Köztudomásu tény, hogy a borfogyasztási javadalommal annyi visszaélés merült föl, hogy az 1883. év végén csekélyebb fizetés mellett mutakozó 9 egész 7000 ftos plus nemcsak elenyészett, hanem 1887. év végén több mint 26,000 ft hiány mutakozott.

A hatóság az 1888. évről még ma sem számolt és számoltatott el. Konstatálva lett, hogy Mamuzsits Lázár polgármester és társai javára több ezer liter borcsempeszt eszközöltetett. — Érdekében állt, tehát a polgármester és társainak ezet a vaskos zairos fazekakat újból hatalmunka keríteni.

Becsodítotték párhiveiket a közgyűlési terembe s jöllehet a hatósági ellenzéknek csak egy kis töredéke jelent meg, s bár győzelmük biztos tudatában voltak, mégis a város által eszközöndő bérletet és illetve házikezelést ellenzőkkel a legszilajabb és legdurvább módon viselték magukat. Nemcsak az ügyvédi, de az uri osztályhoz tartozó Mamuzsits Agó ügyvéd, de műveltség tekintetéből a legalsóbb osztályhoz tartozó egyik képviselő is otronba közbekialtásokkal „el áll“ „szavazzunk“ s más hasonló kifejezésekkel zavarták az ellenzéki szónokokat.

Németh bizottsági tag a multból merített tapasztalatok alapján azon indítványt tette, hogy ha már minden áron azt akarják, hogy a város vegye ki a bérletet ám tegyék, de azt semmi körülmények közt se mondja ki a közgyűlés, hogy a bérlet házilag fog kezelteni, mert hiszen még mindig uszuuk a deficitben, mely a mult évi borfogyasztási javadalomból merült fel. Az elnököl polgármester erre a legnagyobb vakmerőséggel a bizottsági tagok félrevezetése czéljából egész határozottsággal jelentette ki, hogy nincs deficit, sőt plus mutakozik.

TÁRCZA.

Halottak napján.

(November 2.)

Medréből kitört áradat:
 Népgomoly zsong a temetőn;
 Tűzhelynél ma ki sem marad,
 Nem édes ma az a falat,
 Mert kesergés, gyász napja ez,
 Minden jó szivben ebredez
 Bánat, kió, be nem hegedő.

Fájdalmasan, busan, sirva
 Zúgnak, kognak a harangok . . .
 Mintha mind érc nyelvvel szólna,
 Keservet, kiut panasznál:
 Hogy ott tul a felhőkön át,
 Még a mennyben is meghallják
 Ezt a megrikató hangot.

Ébredjetek, keljetek ki
 Nédves, hideg ágyatokból,
 Ijesztő csontvázak, rémek,
 Kik voltak dicsők, szépek;
 Legyen zárotok letörve,
 Fűrdhettek forró könyve,
 Hisz ma szivünk rólatok szól!

Nehéz a hant, mint a szikla;
 Nem törhettek azon által,
 Ma van a ti névnapotok,

S az ünneptől elmaradtok.
 Sirnak-rinak a vendégek,
 Fratalok, aggok, vének,
 Mindenki egy sebet fájlal . . .

Virágozzák a sirokat,
 Ki hogy tudja, ki hogy bírja;
 Kis tündérkert a gazdagá,
 Rajta annyi diszlampa ég;
 A szegény csak kis koszorú,
 Viaszgyertyát, bánatot, but,
 Könyázottan tesz a sirra . .

Égnek, csillognak a mécsek,
 Illatoznak a virágok.
 Sirhalomra, a fejfára,
 Borul özvegy, hitves, árva.
 Nagy jajszóval ugy zokognak . . .
 Beszélnek a sirhalomnak . . .
 Szivszakasztó amit látok.

Ez siratja édes apját.
 A ki jó volt a családhoz.
 A ki áldott életében,
 Nem uézheté szomjan-éhen
 Hogy elveszen csemetéje,
 Fáradt érte nappal-éjjel,
 Azt vette a sir magához.

Az siratja édes anyját,
 Ki hű, igaz dajkája volt.
 Kinek forró tejét szivta,
 Édes magzatának hívta,

Kéblén, ölén melengette,
 Ott virasztott hűn mellete,
 Szive, lelke érte lángolt.

E sirhalom szép viragot,
 Rózsabimbót rejt örökre . . .
 Szerető sziv fényes álma,
 Istenem! kinek ne fájna,
 Öszeomlott; semmivé lett
 Az a drága, édes élet
 Mint virágos ág letörve.

Itt jó barát, testvér, rokon,
 Életünknek örömei
 Csendben, békén megpihennek . . .
 Csak fájdalma bus szivemnek
 Nyugtalanul éget, hajszol,
 Mindenfelől kinos jajszót
 Hallok a légben rezgeni.

Oh! nagy isten! a mi sorsunk
 Minő talány, mi mély titok!
 Van-e, lesz-e vigasztalás,
 Ha megszakad a könyhullás?!
 Mit e sirokra hajt szivünk,
 Abból feltámadást hiszünk?!
 Oh! de titkodba nem nyitok.

Ma sirnunk kell; ez végzetünk:
 Hogy szeretünk mindörökre.
 Mert a szivnek égi része
 A szeretet; árnya, vésze
 A gyűlölet; mely megáll itt . . .
 De a szeretet lángjait,
 Sirhalom se fódheti be.

Annyi remény, üdv, boldogság
 Könyttől ázott temetője!
 Honnan megboldogult lelkek,
 Szellőként mind szárnyra kelnek,
 És letörlik könyveiket
 Meg is vigasztalnak miukat,
 Hogy fájdalmunk enyhül tőle.

Majd cseadesül a temető,
 Mécsek, gyertyák égnek-fognak . . .
 A sokaság oszlik széjjel,
 Ki maradna kün itt éjjel,
 Hol ijesztő tagyos minden,
 Elvonulnak lassan innen . . .
 Napja mult a fájdalomnak.

Megsiratva a halottak;
 Könyttől sirjok bőven ázott . . .
 S ha kigyulnak a csillagok
 Minden siron könycsepp ragyog,
 Fájdalmunknak hulló gyöngye,
 Sebes árként lett kiöntve,
 Drága hamvakra szivárgott.

Nyugodjatok édes csendben,
 Jobb ott len a sirhalomban,
 Nehéz, fájdalmas az élet,
 S a ki egyszer sirba, téved,
 Béke, üdv lesz a párnája
 Hol a feltámadást várja
 Háborítlan nyugalomban! . . .

Lévay Imre.

Ez az álnok nyilatkozat arra készítette Szabadka város lelkismeretes főlevéltárnokát Jandek Máttyást, hogy az 1887 és 1888-ik évi zárszámadásokról mutatta ki, hogy bizony a fentebb említett deficit valóban megvan.

Beszédét nehogy a mindenki által tisztelt, nagybecsült és szeretett főlevéltárnok szavainak meglegyen a kellő hatása, élethetelen iróniával közbe kiabálva szakította félbe Mamuzsits Agó városi bizottsági tag; kijelentvén, hogy bár nagy elismeréssel van J. M. tudományá iránt, „de most nem költségvetést tárgyalunk.“ Mire egyes beheczczelt féktelen társai folyton ordítva akadályozták meg szónokot, mit az elnöklő polgármester a leghiggadtabb türelemmel hallgatott végig.

Jandek Máttyás főlevéltárnok a felsorolt okoknál fogva szintén a házi kezelés ellen nyilatkozott.

Ezután, hogy Mamuzsits A. ismeretes sötét lelkének tartalmát kitarja, felkelt és újból hangoztatta fentebbi kijelentését, hogy J. M. beszédének hatását végkép tönkre tegye a nyers tömeg és érdekelték előtt, körülbelül a következő szavakat mondá: „határozottan kétségbe vonom, a főlevéltárnok ur gondolkodási képességét és ki kell jelentenem, hogy a főlevéltárnok ur nem gondolkozik komolyan és számbavehetőleg, mert az lehetetlen volna, hogy tisztársai véleményével szemben állást foglaljon.“

Ezen kijelentése a becsületesen gondolkodó és becsületes érzelmi b. tagokban a legnagyobb megütközést keltette. — Egy Mamuzsits Agoston, kinek egész élete egy nagy kérdőjelt képez, kinek multja és tettei homlokegyenest állanak a főlevéltárnok multjával, magaviselete és tetteivel, már ily kitételt használni csak azért, nehogy a vaskos zsiros fazék kiessék kezeiből.

Természetes nem hiányoztak olyanok is, akik a felszólalóval mulattak a tajtékzó dühvel elmondott szavakon.

J. M. az ő megszokott higgadt és pártatlan jó modorával személyes kérdésben a következőleg vágta le Mamuzsits Agostont: „Kénytelen vagyok visszautasítani Mamuzsits A. b. t. ur kijelentését, mert egy kissé más forma emberek bírálták meg az én gondolkodásomat és képességemet. mint M. A. ur. Az ellen tiltakozom, hogy ha egy tisztviselő nom osztja egyes tisztársainak véleményét az már nem gondolkozik komolyan és számbavehetőleg.“

Tehát az a tisztviselő, aki esetleg bünyös üzemekbe keveredett tisztársaival nem tart és nem gondolkozik egyenlően, az nem jöhet számításba? — Ez M. A. szavainak tartalma.

M. A.-tól egyebet nem is várhatunk, ehhez hozzá van már szokva közönségünk is; türeink, várunk s nézzük mikor, vagy fogtunk el valahá véget vetni ennek az irányadó körök?

M. A. és J. M. oly messze állnak egymáshoz, hogy M. A., J. M.-nek még csak ruhája szegélyét sem érintheti, semmiféle tekintetből. Ez amit a fönt előadott körülményekre megjegyezhetünk, de meg kell még jegyeznünk azt is, hogy Kuluncsics József főjegyző esete óta, amelyből vérszemet kaptak magokuk, kezd lábra kapni azon vakmerő és minden tartózkodás nélküli kitétel, hogy ha valaki nem tart a hatósággal vagy annak bünyös üzemleit leplezgeti avagy annak ellent mond, „az már nem gondolkozik komolyan“, „az orvosilag megvizsgálandó lenne, nincs e idegrendszer megátámadva?“

Lasabban egy kissé atyánkfiai, még Kuluncsics József esete nem nyert végbefejezést. Majd kiséül a végén, hogy ki a bünyös, addig csak tessék magukat kigorombáskodni.

A kutyakért fizetünk ezentúl. A kutyákat „konskribálni“ fogják a jövő évi július hóban s számonadják a polgármesternek. Egy drb luxus kutya évi porciója 3 frt, egy vadászkutyaé 2 frt 50 kr., egy mászáros kutyaé 80 kr., egy közönséges házőrzőé 40 kr. Az adózást a kormány követeli.

És miért? Azért, hogy a veszettségnek lehetőleg eleje vételessék.

Helyes. De ha így állunk, akkor miért drágább a gondozott luxus vagy vadászkutya adója a kicsapott tanyai ebnél? Nem e a tanyáról kerül be rendszerint a veszett kutya városunkba? Arra nincs eset, Szabadkán még soha nem fordult elő, hogy egy luxus vagy vadászkutya megveszedett volna önmagától miként ez a tanyai kutyákkal történik.

Miután tehát ennek nem jövedelmeseége a főcél, „hanem a közegészségügy, ez az adóztatás tulhajtott dolog, s éppen célt vesztett, mert azokat a kutyákat egedi szaporodni, melyek a legveszedelmesebbek.

A törvénykezési palota összeomlik-e?

Lapunk több számában foglalkoztunk már a szerencsétlenül indult építkezéssel, s rámutattunk a bajra, elmondtuk, hogy a

tégla rosz, annyira hitvány, miszerint az alaplerakásnál már összemorzsolódott.

Hogy e palota fölépül, az bizonyos, de ha a legszigorubb ellenőrzés nem gyakoroltatik, pár év alatt össze is roskad, az is bizonyos.

Előttünk egy példa, a mi éppen most történt. A hercegprímás esztergomi vöröskereszt kórházát, melyet ezelőtt négy évvel építették, sürgösen le kellett bontania, mert az új kórházban, mely a bitoros főpaprak teljes felszereléssel 140,000 frjába került, a személybiztonság a legnagyobb mérvben veszélyeztetve volt. Mint most ujabban írják, a kórház falain napokkal ezelőtt vesztélyes repedések keletkeztek, a mi nagy izgalmat keltett a betegek között. A veszedelemről a primást rögtön értesítették, aki elrendelte, hogy az épületet szakértők tüzetesen megvizsgálják s neki jelentést tegyenek. A szakértők oda nyilatkoztak, hogy az épületet még egy ideig fenn lehetne tartani, de nagyobb mérvű javításokra van szükség. A primás, meghagyta hogy a betegeket rögtön távolítsák el a kórházból és az épületet egész alapjáig rombolják le, mert egy emberélet biztosítása mindenekeelőtt való, de különben sem kell neki toltozott kórház. A primás rendelete után a beunlvó betegeket a közelben elhelyezték s megkezdték a szemre szép emeletes új épület lebontását, miközben alaposan meggyőződtek, hogy az óriási költséggel épült primási kórházban nagy katasztrófa történik, ha a primás az épület lerombolását el nem rendeli. — A botrányos állapotért Feigler Ignác pozsonyi építőmestert teszik felelőssé, aki a kórházat építette. Az épülethez a tervezett Lippert József primási kegyencz készítette. Hogy a kettő közül melyik a hibás, azt csak a szakértők tudják ez ideig, de nemsokára ez is nyilvánossá lesz.

Ha tehát Esztergomban megeshetett ily dolgot, ahol bizonyára jobb anyagból dolgoztak, akkor a szabadkai törvénykezési palota sorsa sem valami biztató, ha tekintetbe vesszük még azt is, hogy ez alampunklatoknál a habarcsot sem készítették el ily, amint azt a palota mérvei és talajviszonyai megkövetelnék.

Mi az ellenőrzésre hivatott közegekben kellő garanciát látunk ugyan a jövőre, de tekintve, hogy már az első tégla letételénél fondorkodás történt s tekintve a példaként előttünk álló esztergomi esetet, nem mulaszthatjuk el felszólalásunkat.

Az intelligencia és a gazdák értekezlete.

Pontos értekezletre gyűltek össze városraap okt. hó 27-én Szabadka város előkelőségei, hogy megbeszélés tárgyává tegyék a Németh Máttyás és társai által hatóságunk ellen beadott följelentést. — Sokaknak már tetszik azon eljárás, hogy a miniszterhez beadott följelentés a följelentettek kezeibe kerül, ezek által az októberi közigazgatási bizottsági ülésből 466/889. k. i. b. sz. alatt egy háromtagból álló bizottság lett a följelentés megvizsgálása és vélemény megtartás végett kiküldve, mely bizottság azonban mintegy 3 hetet át, még a mai napig sem kapta kezébe a följelentést, s az még jelenleg is a följelentett polgármester és érdektársai kezei között van. — Az értekezlet megismertette magával a följelentés tartalmát, és a köztisztviselőben álló Regényi Lajos ügyvéd, földbírtokos és értékképviseelő alapos indokolása után azt határozta, hogy beáránlja a közigazgatási bizottsági ülésnek határozatát, s ha ezután a becsünetést indítványozná, kérelemmel fogna járulni a belügyminiszteriumhoz egy indifferens bizottság kiküldése és a városi hatóságnál walkodó abnormis állapotok megvizsgálása végett.

Közgazdaság.

(Használjuk ki sivar homokbuckáinkat.)

A gazdasági egyleteknek kétségtelenül legnemesebb törekvése: a közgazdaságnak okszerű gyakorlat általi fejlesztése, hasznosítása, a jövőben való biztosítása és főleg a productumoknak piacot teremteni.

A mezőgazdasággal kizárólag foglalkozni manapság, — midőn a gabnatermelés már alig-alig hozza meg a kamatokat, a szőlőket pedig kipusztítással fenyegeti a filloxera — eltévesztett cél.

De azért összetett kézzel nem tekinthetjük pusztulásunkat, tennünk kell, nem szabad munkaeurénket parlagon hevertetni, hanem az áldott anyaföld termőképességét, kiaknázva fordítsuk hasznunkra.

Előttünk a példa. A szomszédos városok immár vállvetve igyekeznek közigazdasági viszonyaikat — köztalajgyógyosodásra irányuló törekvéssel — előre vinni. Kecskemét, Halas, Nagy-Kőrös, Tass, Duna-Vecse, Dömsöd, homokos, buczkák, értékebb termelésre nem használható területeiket már kiváló gyümöl-

csők árnyékolják. Homokbuckáikon a diszfák és cserjék alanyai ezer és ezer számban találhatók. Hogy a pestmegyei gyümölcs termelés milyen óriási dimenziókat nyert és hogy a fajok nemesítése tekintetében mily bámulatos haladást tud felmutatni, a fentebb érintet városok, a pestmegyei gazdasági egyesület által a mult hóban rendezett kiállítás-on csodaszéppé kiűntették. A szomszéd Halas városának polgármestere kezdeményezésére berendezett faiskolája ma már 480,000 □ öl kiterjedésben pompázik a város határában. A város szegényebb lakossága, a faiskola ügyes kertészének szakszerű felvilágosítása mellett ingyen kapja a csemetéket. Csak ugy és ilyen gazdálkodás mellett lehet gyümölcsöket termelni.

De első sorban mint a gyümölcsös fa és szőlőiskolákat kell felállítani, a melyben talajunk minőségével, éghajlatunk viszonyai-val mindenben megegyező és viszonyos mind a legnemesebb, legtermőbb és legnagyobb jövedelmet biztosító fa és szőlő nemek akklimatizáltassanak, nemesíttessenek és szaporítottassanak. Másod sorban pedig annak élére szakszerű kertész állítandó, aki a népt a gyümölcsstermesztés minden titkaira kitanítsa.

Ne tévesztük szem előt tartani, hogy oly termelést tűzzünk, amely számot tegyen a határon kívüli, esetleg messzebb piacra is, azért ne törekedjünk a sokféle faj termelésre vagy arra, hogy egyik-másik fajban szépségrebb példányt produkálhassunk, hanem igenis eszeljük ki az egyes gyümölcs nemekben melyik az, a melynél a legnemesebb fajban a legtermegesebb, e fajt azután tökéletesítjük és tegyük általaúosíthatóvá a közönség produktójára.

Szolgáljon erre például Nagy-Kőrös és Kecskemét városa. Eme szomszédos városokban csak minden gyümölcs nemben egy-két fajnak rendkívüli módon általánosítása és tömegesen termelése az, ami e városoknak még a messze külföldön, sőt a világ kereskedelemben is oly nagy piacokat teremt.

Nagy-Kőrösön: almában, a nyári vaj, a téli Zeriz, Renet, Sovári és tükör: — körtében a téli Liegel, az Izambert, téli legszebb, Hardenpont, Diel egri; szilvában a besztercezi; — cseresnyében a korai májusi; — megyben a spebziikus körösi spanyol és baltavári óriási megy; — barackban a korai kajszin; — szőlőben a kék kadarka, a piros és fehér gyöngy a Chaselas croquant, és a muskatálók némely faja különösen Froudigán és sarga az, ami e város gyümölcsészete 90%-át teszi.

Kecskeméten: almában az aranyrenét, a Török-Bálint, a pogácsa, a róza rambour és róza-czigány és szercsika; — körtében; a nyári erdei és rulette, a téli közüli szintén az Isa ubert, a Diel, a Liegel a téli legszebb; — szilvában: a muskatály maghaváló és a besztercezi; — cseresnyében: a baltavári óriási, csoda cseresnye, a fehér és a fekete ropogós; — megyben a korai májusi, a sp-cziikus fekete üveg megy; — szőlőben, ugyancsak mint Nagy-Kőrösön, különösen a futóhomok buckákból megriolozott csodás Miklós telepen, a kadarka, a Chaselas, a muscat croquant, olasz rishing, a Carbeuet, a sár-fehér és szerenni zöld, az, ami e világhírű gyümölcstermelő város 90%-ban produktóját képezi.

És hozzá tehetjük, hogy e gyümölcsök keresettek, és jó minőségüknel tova drágán értékesíthetők.

Városunk határában a legújabb kataszteri felmérés és összeállítás szerint 4014 hold 1080 négyyszögöl, vagyis 32,117 kapa és 80 négyyszögöl van szőlővel beültetve, be kell azonban ismernünk, hogy nálunk a szőlőművelés és gyümölcstermelés csekély kivétellel okszerűség nélkül gyakoroltatik.

Ez utóbbi elhanyagolását fényesen igazolja azon körülmény, hogy 166,076 hold 1580 négyyszögöl földterületből, csupán 647 hold 1300 négyyszögöl van kertnek felvéve.

De találunk határunkban kevés termő képességgel bíró, sőt terméketlen homokbuckákat futóhomokból és körülbelül 10—12000 holdnyit, mely részben parlagon hever, vagyis kevés költséggel járó, de alig hasznosítható veteményű van beültetve.

Időszerűnek és indokoltnak látjuk tehát, hogy városunk előkelő szőlőtulajdonosai életjelt adnának magukról, és a többi szomszédos városok példáján buzdulva, mozgalmat indítsanak egy gyümölcsészeti egyesület megalakítása céljából és a szőlős gazdákat értekezletre hívnák össze, hogy a gyümölcsészeti fejlesztésének, mint a közvagyonosodás egyik hatalmas tényezőjének szükségét, annak közigazdasági tekintetből való fontosságát megvilágítva, egy gyümölcsészeti egyesület alakuljon. A polgármester pedig hagyjon fel elvégre gyermekek kertes tempóival, álljon a mozgalom élére és miután a célba veendő egyesület létesítése közszükséglet képez, és közigazdasági érdekeinkre rendkívül üdvös lenne, ugysis, mint a város feje, ha kell ezt áldozatok árán is támogatassa.

Vásári értesítő.

A mult vasárnap lezajlott Simon judái vásárunk jelezésére szegyenkedés nélkül kimondhatjuk, hogy minden várakozáson felül roszul ütött ki. Az ideai silány termés érezhető befolyással volt a vásárra. Vevők csak olyan iparágra jelentkeztek, melylyel szükségleteiket kényyszerülve voltak kielégíteni. Az idő komor, borongós, a hideg szél közben-közben esővel egész napon át tartott. Egy közönséges öszi heti vásáron nagyobb élénkség szokott uralkodni, mint ezen az országos vásáron volt. A vásár eredményéről következő tudósítást adhatjuk:

I. Gabonavásár.

Kevés kínálat, gyenge forgalom. Az árak hivatalosan jegyzékeltettek: Tiszta buza: 7.40—7.80. Kétszeres: 6.40—6.65. Rozs: 6.10—6.20. Arpa: 5.50—5.70. Zab: 6.50—6.70. Teugeri ó: 4.80. Új: 3.60. Csöves 2.30.

II. Baromvásár.

Szarvasmarha közép számmal hajtatott be és különösen szerb hajsarok vásároltak. Ló elég jelentékeny számban volt, de a vételkedv erőltetett maradt. Külföldről egy szat olasz néhány gyengébb példány. Öt törökországi azonban mintegy 30—30 drb. olcsó lovat vásárolt. Egy budapesti czig szintén vagy 40 db. ignuvonó lovat összeszedett. A luxus lovak általában itthon maradtak.

Juh, sertés elég hajtatott be és az utóbbiak keresettek is voltak. A forgalom hű képét adja a következő hivatalos adat. Kiadatott új levél 393 db. határozatott 1497 db. Összesen 1890 db, vagyis 480 drbbal kevesebb, mint a mult évi hasonvásárkor.

III. Gyalogvásár.

A forgalom csekély, az iparosok jói felszerelve, kirukkoltak ugyan, de a szűcsök, szizmadiak, gyolcs árusok, papucscsok és harisnyakötőköt kivéve, kik meglehetősen vásárt csaptak, a többiek búsan szedték fel sátorfájukat.

Különlegességekből csupán egy helybeli bazáros 7—13 kro. áruival és néhány madár és fehér egér jós jövedelmeseivel boldogította a könnyen hívőket.

A pénteki heti piac kedvező idő mellett nagy élénkséggel folyt le. Termények minden neméből sok előkerült, főleg kaposztából, melyet drágán egy — kocsi 5—6 tirtért vásároltak. A gabonafélék közül közepesen hozzatott be. A kínálat erőltetett, a vételkedv szilárd maradt. Az árak hivatalosan jegyzékeltettek. Tiszta buza: 7.20—7.50. Kétszeres: 6.20—6.50. Rozs: 6—6.10. Arpa: 5.50—5.70. Zab: 6.40—6.50. Teugeri ó: 4.80. Új: 3.60. Csöves: 2.30. E'ő sertés klgmonként 36—38 kr. Hal kevés, baromfi temérdek sok, valamint téli zöldség és gyümölcs is nagyon bőven körülözve a piacot. — A baromvásáron, mint országos vásárkor után rendszeren, czigány-hecz, zajongás, de semmi forgalom nem volt.

A világ legszebb búzája, Magyarországban terem. Gaal Dénes bátei birtokos is küldött búzát a párisi világgiaállításra. A juri ezt a búzát a világ legszebb búzájának ismerte el. Gaal ezen búzából az országos gazdasági egyesületnek és küldött be mintát. A mely az egyesület irodájában megis tekinthető.

Szinészet.

(Szinrekerültek: okt. 26. „Suhancz“ — harmadszor ez évadban — okt. 27. „A tót leány“, okt. 28. „A felmillióst ternő“, okt. 29. és 30. „A titkos cök“ és okt. 31-én „Frou-Frou.“)

Van egy közmondás, a mely azt hangoztatja: ha vége jó, minden jó! Sajnos, hogy a mult szini hét ezt megdönté, a minden jó-t alá nem írhatjuk, dacára annak, hogy a heti műsor két újdonságot — „A felmillióst ternő“ és „A titkos cök“-ot is produkált. Az első maga a darab silánysága, az utóbbit a szereplők sujtották agyon. Egy szóval sovány hét — sovány eredménnyel!

„A suhancz“-ról már két ízben megemlékezünk s így fölösleges arról ismételtlen írunk; kezdjük tehát „A tót leány“-al. Vasárnapi előadás, cassa darab; örüünk a tekintetben, hogy az utóbbinak bevált, a mennyiben telt ház előtt került szíre a czimszerepben Kovessy Rózsával; dalai és iátéka ugyan nem maradtak hatástalanul, azonban még sem volt valódi Hanka, a miúden izében való tót leány. Breznay, Gyarmathy János szerepében, a nagy szavú de felesége előtt meghunyászkodó papucshóst elismerésre méltóan alakította. Mária Julia és Bandi szerepe R. Balog Etel és Várady Józsefnél jó kezekben volt. Kospál uradalmi barom orvos kellőleg domborult ki Kis János alakításában. A szereplő tótok az egy léisó (Sz. Németh József) kivételével nem voltak egészen tótok; nem sajátították el egészen a tótos kiejtést s ennél fogva idegen sae

rien rittak ki a rájuk szabott „halinál“-ból. A Lipták udvarán tartott eljegyzési jeleneten való táncot, Kövessy Rózsa és R. Németh J. kivételével, a kiknek íméletlenségük miatt ezt sem mondhatjuk sikerültnek.

Kocsiszin alá, de nem a szabadkai színpadra való „A félmillió terno“ című semmisség; amely különben is úgy vastag kifejezéseire, amely a jó izlést bántja; mint együgyű szerkezetére nézve, a művelt közönségnek, mint ujdonság, visszatetszést keltett. Kár volt az igazgatóságnak ezt beszerezni, vagy nem ismeri-e még mindig az igazgatóság a színházlátogató közönség műgényeit? Különböző eladós egészen familiarisan folyt le, amennyiben a nézőtérrel gyakori közbeszólások és felette hangos megjegyzésekkel lón kísérve a bohózatnak nevezett 12. 8. 26. 42. 85. =0; vagy ami még ennél is elzomorítottabb illetőleg kevesebb: üres színház deducitese színi est.

Ne vegye roz néven senki, ha ily darabok látogatására bizony nem hívjuk fel a közönség érdeklődését, mert ily darabok színpadkerülte nem képes a közönyösség jegét megtörni. Tessék ebből is meggyőződést szerzeni, hogy: „Nem, nem az ellenség(?) önmaga vágta sebt.“

Az ujdonság ingerével bíró „A titkos csók“ előadása pedig a szerény követelmények színvonalán alul maradt, amelyen kevésbé segíthetett még Ledovszky Mariska igyekezte is s egyesek jóakarata. — A két estén egymásután színe került premiének eredménytelenségét, még a készültelességen is kell keresnünk; vagy kevés idő jut a betanulásra, vagy az ambíció hiánya, vagy amit nem szeretünk föltételezni, — a negligálás okozza ezt; szóval a baj okát tán a színdeszakokon inkább felismerhetik. S ép ezért, úgy az igazgatóság, mint a társulat érdekében óhajtható, hogy a bajok segítsenek.

E sorok írója már másfél évtizede foglalkozik a szabadkai színiüggyel, tollát mindig az ügy magasabb volt és a közönség méltányos követelménye s ezek mellett őszinte, de jóakaró meggyőződése vezérli; tehát minden a hibákra rámutat, s a hiányokra utal, ezt mindig a helybeli színészet anyagi és szellemi érdekében s reputációjában teszi meg; jogosan várhatja tehát, hogy sorait a helyb. színiügy és társulat és csakis kizárólag ezek érdekében megírtnak tekintsék, távol bármely befolyástól vagy elfogultságtól ép úgy, mint távol a magasabb színi követelményektől. Nem a mindenáron való hibakeresés, nem a gúncoskodás szavai ezek, hanem az évek alatt szerzett tapasztalatának kifolyása és a tetterre, igyekezetre való buzdítás őszinte intelve. Az orvosságnak bár gyakran keserű voltát az egészséges testnek el kell ismernie.

Méltó elismeréssel szólhatunk azonban a „Erou-frou“ színekerületéről, amely a színi hetet betegezte.

Málba és Halevy e művük a legelőkelőbb színpadok repertoire-darabját képezi, mert meséje úgyesenv an szöve és van benne egypár hálás szerep, melyeket nagy művészek is szívesen játszanak. A mű maga nem annyira a kedélyre, mint inkább az idegkekre hat. Emeltesre méltó, hogy a színmű hősnője, valamivel távolabb áll, a házasságtöréstől, mint azt a francia recept előírja. Az írók hősnőjében van morális érzék, nem bukik el teljesen, bár annyira szeret, hogy a néző megszűnjön szenvedéséért hanem a szerzőkben nincs irgalom, azok nem szánják meg a szegény asszonyt és megölik az utolsó felvonásban. Méltó büntetés tévedéséért.

R. Bulogh Etel Gilberteje méltó volt az utolsó felvonásig. A francia drámaírók hősnői még a meghalási jelenetekben is izlések és a halál küzdelmeik nem korbáziás jellegűek. Balogh Etelnek főérdeme ez estén abban rejlett, hogy az írók ez intencionálnak teljesen megfelelt. A páratlanul teljes korrektséggel betanult szereptudós azonban némely helyt túl sebes szavalására őszöntözé, ami néhol csaknem elfulladás eredményezett.

Örömmel üdvözlöttük végre a színdeszakokon H. Szabó Ilkát Luiza szerepében. Alakítási képesség, a helyzetnek teljes dominálása s a jelenetek legpróbb részleteinek hü kidomborítása jellemzik játékát. Különösen kitűnt a 3-ik felvonásban hol a követelmények színvonalán biztos öntudatossággal remekelt.

Sándor Emil Sortorys Henrikje kevésbé sikerült alakítás, s nem felelt meg a hozzáköltött várakozásnak, nem az volt, aminek lenni kellett volna. Az ő játékán a családai fájdalom buskomorsága már az első felvonásokban visszatükröződött, vagy helyesebben előre veté árnyékát, amit folytonos fejlethajlásával még inkább érezhetőbbé tett.

Breznay Brigardja és Ronay Valreasa megfelelőek voltak. A Cambry-párt Sz. Németh I. Cs. Almsdy Julia igyekezettel tűntették föl.

Bérczy Mariska a nevelőnő kisebb szerepében, mintegyébkör is, kedvesjelenés volt.

Színházi műsor:

November 3-án vasárnap, bérlet 4-ik szám, „Ingenelők“, eredeti énekes népszínmű 3 felvonásban.

November 4-én hétfőn, Breznay Géza jutalomjátékául páros bérletszűnetben „A kékszakálu herceg“, nagy operette 3 felvonásban. Zenéje Offenbachtól.

November 5-én kedden, bérlet 5-ik számban „Franczillon“, francia társadalmi színmű 3 felvonásban.

November 6-án szerdán, bérlet 6-ik számban „Orpheus a pokolban“, nagy operett 3 felvonásban. Offenbach gyönyörű zenéjével.

November 7-én csütörtökön, bérlet 7-ik számban „A nagy apó“, eredeti énekes vígjáték 3 felvonásban.

November 8-án pénteken szűnnap, a színház zárva.

November 9-én szombaton, bérlet 8-ik számban „Katona József“ emlékeztetere, születésnapja előestéjén Lévy Gy. szabadkai születési színiakadémiai tag felléptével „Bánk-bán“ szomorú játék 5 felvonásban.

November 10-én vasárnap, bérlet 9-ik számban „Felhő Klári“, eredeti énekes népszínmű 3 felvonásban.

CSARNOK.

(Hervadt virágok.)

Nincs, nincs az égen anyi felhő
Mint bánat sajtó keblemen,
De nem panaszom árva sorsom,
Ne szánjon érte senki sem.
A síró felhőt eltakarja
Derült szivárvány mosolya:
Mig vigadok, lelkem mit érez,
Ne tudd meg azt soha, soha!

Csak-hidd, hogy elfeledve minden,
Hogy a mult porladó halott,
Melynek utján már az utolsó
Nefejeles is elhervadt, —
S én a rózsát, melyet te adtál,
Még mindig hiven hordozom,
Bár hervadt szirmait fedezni,
Van tarka csokrom — s mosolyom.

S még sirom ily csöndben megásom.
Elmondják majd azt is neked,
Hogy a vágyak szilaj patakja
Rég új virány felé vettak...
Ne sugják meg sirom virági
S a néma hant, mely elborít,
Ne sugják meg, hogy szivem ott is
Csak rólad, rólad álmodik.

Lévy Gyula.

(Kronikás adoma dr. Haynaldról.) Dr. Haynald Lajos biboros-érsekről áldozásága ötven éves jubileuma alkalmával sok érdekes apróságot elevenitenek föl. Ezek közül különösen mulatságos a következő eset, melyet a „Szegedi Híradó“ írja: Dr. Haynald még püspök korában egy nagyobb bérmautról tért hazafelé, akkori titkára, a mostani püspök, Lönhart Ferencz kíséretében. Tordán, a Biasini-féle fogadóba szállt meg, pár napot töltve ott a bérmalás szentségének kiosztása végett. Egy barátságos vacsoráról éjjel felé tértek haza és kora reggel akartak indulni Gyulafehérvárra. A titkár előkéri a számlát, a mely azonban — valószínűleg a püspöki látogatás ritkaságára való tekintettel — nagyobb volt, mint a mennyeire számítottak és mint a mennyt az utközben gyakorolt jótékonykodások miatt megapadt utipénztár elbirt volna. A jámbor titkár megütődve jelenti főnökének latin nyelven, hogy a száz forintot meghaladó számla kifizetését az utipénztár el nem bírja. Egy püspök pedig csak nem hagyhat hátra kifizetetlen számlát a vendéglőben. A főpap azonban nem jön zavarba, hanem a pinczért Wolt Gábor gyógyszerészterárába küldi azonnal, éjjélkor meghagyva, hogy „mert a püspöknek baja van“, a gazdát is, ki jó ismerősei és nagy tisztelője volt, költsék föl, mert az átadott receptét annál inkább azonnal kell megkészíteni, mert a püspök hajnalban már tovább akar utazni. A gyógyszerterárába küldött és ott erekléként ma is őrzött „recept“ a következő volt:

Rp. Notam austriacam
Numero

Ducenta.

D. S: Egy napi használatra.
Datum.

Dr. Haynald.

A pinczér teljesíti a megbízást. A gyógyszerterárába becsengetett. A gyógyszerész segéd: Kovig Simon (jelenleg orvostudor Szamosujvárt), a főnök rokona és meghittje, ambíciózus fiatal ember, szerencsésének tartja, hogy habár betegségében is, de a kedvelt püspöknek szolgálatára lehet, nem kelti föl a főnököt, hanem maga lát a recept megkészítéséhez. A gyógyszerkönyvet idegesen tiszter is végigforgatja; de ilyen szer — nincs a patikában. Lelkendezve fut a pinczérhez. — Gábor bács, baj van, beteg a püspök és nem tudom a recept megkészíteni. Gábor bácsi elolvassa a receptet. — „Nem mindennapi recept: ezt magam igazítom el. Te csak feküdj le.“ — válaszolt nyugodtan. Aztán a titkos helyről ki veszi a titkos szert az „egy napi használatra“ kölcsön kért két darab 100 forintos osztrák bankkótát, szépen beteszi egy poros skatula alá, leragasztja, sőt még ostyát is ad hozzá és enélkül, hogy akár a segédnek, akár a kelnernek sejtelve is lett volna arról, hogy ez az orvos szer nem bevenni való, elküldte a rendeltetése helyére, megízelve ő exaltáltan, hogy a használat egészséggel és ha nem hatna eléggé, szívesen fölkel és ad még az éjjel, ha kell több dosist is. Több dosisra azonban a püspöknek nem volt szüksége. Nyugodtan kifizette a száz forintot meghaladó vendéglői számláját és kora hajnalban hazahajtatott Gyulafehérvárra; a két darab százaszt posta fordultával, „egy napi használat“ után, pontosan megküldve és megemlékezve arról, hogy mégis csak jó dolog, ha az embernek mindenfelé a hazában jó patikárai vannak, a kik akármely receptet éjjel is oly készséggel teljesítenek.

Törvényszéki csarnok.

(155 db. sifli.)

Szabadkán nagyon jól emlékezünk Szántó Ede szabadkai zsidó iskolai tanító csinijére, amit 1887. december havában a 6-ik körü v. bizottsági tagok választásánál dr. Horváth Móricz elnöklete alatt elkövetett.

Szántó Ede bizalmi férfi volt, s e minőségében a szavazóktól ő szedte el a szavazójegyeket.

A bele helyezett bizalommal galádul visszaélt, mert az átvett szavazójegyeket jobbzesebbé csuszattya, azokat balzesebbé készletben tartott szavazójegyekkel cserélte ki és ezeket nyújtotta aztán át a szavazászedő küldöttség elnökének. Sőt tovább ment, mikor látta, hogy az ellenzék győzni fog a hatósági párttal szemben, becsempészett a szavazó ládába 155 db. hamis szavazójegyet. E miatt a törvényszék Szántó Edét a polgárok választási joga ellen elkövetett és a btk. 181. §-ába ütköző vétség miatt vád alá helyezte, mit pár nap előtt Széll Farkas előadása alapján a kir. tabla I. büntető tanácsa is helytlenhagyott.

E szerint módjában lesz a kortes tanítónak gondolkodni élehetetlen eljárása fölött, mert a törvény 5 évig terjedhető börtönnel sújtja az ily cselekedeteket.

Irodalom.

„Légrády Testvérek“ budapesti jó nevű könyvkiadó cég piacra bocsátotta 1890. évre szóló naptárainak egy részét. Eddig megjelent „Ügyvédek zsebnaptára“ (ára 1 fnt 40 kr.); — „Orvosok zsebnaptára“ (1 fnt 40 kr.); — „Gazdák zsebnaptára“ (1 fnt 60 kr.); — „Tanítók zsebnaptára“ (1 fnt 20 kr.); „Közhasznú zsebnaptár“ (24 kr.); „Jegyzéknapló mindenki számára“ (1 fnt 2 kr.) — és „Kertészeti zsebnaptár.“ E naptárak csinos alakbav és díszes vászonkötésben kerültek a könyvpiacra, s nemcsak azért ajánlatosak hogy minden egyes naptár célszerű beosztásban foglal minden napot a jegyzetek részére, de ajánlatos különösen azért is, mert szakszerű dolgozatokkal van bőven felszerelve. Így például az ügyvédek naptára felöleli a magyar és horvátországi összes igazságügyi szervezetet a személyzettel együtt, s még a bécsi ügyvédek névsorát is közli. Felvett keretébe ezenfölül számos miniszteri rendeletet, tekintet nélkül arra, melyik miniszterium adta ki azt, ha az ügyvédek hatáskörébe tartozik. Ennél még tartalomban is gazdag naptára. A földművelés, állattenyésztés és hízatlás, takarmányozás, gazd. üzlettan s egyéb mezőgazdasági teendők széles ismeretkörrrel vannak összeállítva. Ez a naptár egy egész kis könyvtára a gazda-

közönségnek. Méltóan sorakozik mellé a kertészeti naptár is, melyből az érdeklődő kerttulajdonosok is sokat tanulhatnak. Általában a felsorolt hét drb. naptár a kívánalmaknak teljesen megfelel, s kis alakjánál fogva rendszerint zsebben hordható, hogy a nap bár, mely idejében beirhasuk megjegyzéseiket. Kapható Szabadkán bármely könyvkereskedés után.

HIREK.

Mindszente napja, a városi szegényházba került szerencsétleneknek igazi öröme. Gazdag, szegény iparkodik e napon élt, italt küldeni a szegény szerencsétleneknek, kik e jótékony alamizsnából egy hétig is urasan éldegélnek, imájukkal fohászkodván a jótékonyaságot gyakorlók élet- és holtjaik lelke üdvéért.

Halottak napjára megnépesedtek temetőink. Már előtte való napon délelőtt folytak a diszítések, s az élők szinte versenyre igyekeztek tul licitálni egymást halottjaik iránti kegyeletes cselekményeikkel. Mindszente napja gyönyörű őszi nap volt s csak este felé keseredett el az ég is rövid negyed órára, hogy megsirassa könnyeivel ő is a gyászolt kedveseket. Halottak előestéjén a templomok nyitva voltak s az ajtatoskodók zsufolóság megtölték azokat, hogy imádkozzanak a busan zúgó harangok hangja mellett. A főtemplomba esti 7 órakor már bejutni nem lehetett. Temetőink között az u. n. bajai temető volt a legimpozansabb. Itt halottak éjjelén egész éjjel ki voltak világitva a sirok, azonban más városok szokása ellenére, nálunk ilyenkor a temető teljesen elhagyott. Megdöbbentően szép jelenet volt ez az éjjeli kép. A lámpák különféle színben ragyogtak, s a csendes lakatlan nagy terület egész tündérvilágba varázsolták. Más városokban a nép ez estét a sírhantok között tölti, nálunk azonban végleg odahagyják, de teljes díszben maradnak a sirok. Epp ez kölcsönöz a temetőnek kiválóan megragadó szépséget, csak az ár, hogy némely gyönyörűen díszített helyről éjjelre beszédtek a lámpákat, pedig ott baj nem eshetik, mert magában abajai temetőbe ez éjjel 20 ember örködött a sirok felett.

Ma van Szent Hubert a vadászok védszent napja, a készülődésekből itélve, gyéren és szűkkörben fog hajsza tartódni. Az öregek elpusztultak, a fiatalok pedig életuntak. Miként állítják az idén tapsifüles pedig van elég.

Esküvő. Richter József iparos és törvényhatósági bizottsági tagnak kedves leányát Jozefint mult hó 30-án d. u. 1/2 5 órakor vezette oltárhoz a szt.-györgyi templomban Latzkovics Lipót Bessenyi mészáros. Násznagyként Palotai Bódog tanító és Holcz Imre iparos szerepeltek. Az örömszülők házában több, mint 100 teríték várta a násznépet, kiket gazdagon megvendégeltek. Legyen tartós boldogságuk.

Dr. Patek Jenő orvos lakását a gombkút-utca 8. számú házába helyezte át.

Benedek Gyula gymn. tornatanítót súlyos büntetéssel sújtotta a miniszterium. A gymnáziumban történt botrány miatt, melynek okozója egy másik tanár volt, állásától nemcsak elmozdította, de kimondotta, hogy 5 évig e minőségében sehol nem működhetik. Egy aljas bosszu áldozata lett a becsületlen családapá. Benedek most magán tanítványt nyitott a Vermes-féle házban, hol különösen vívó-termet rendezett be. Ajánljuk méltó pártfogásra.

Vatzke Vincze a színházi zenekarban működő kitűnő cellista rendelkezik még egy pár szabad órával s kik oktatását igénybe venni ohajttják, forduljanak Gaal F. zenede igazgatóhoz.

Uj zongora-iskola Kratochwill bécsi zenekiadónál jelent meg egy kitűnő új zongora-iskola Schartz Wenczel től melyet Gaal Ferenc fáradságtalan buzgalmu karnagyunk magyarrá fordította. Pesti-Hírlap következőleg nyilatkozott róla: „Az iskola 8 éven aluli tanulók számára van írva s a benne foglalt gyakorlatok bevezetésül és előkészítésül szolgálhatnak ugyanezen szerző zongora iskolájába melyet összes fővárosi zene-intézetekben elfogadtak tananyagul. A „Gyermek-zongora-iskola“ fordítása nagy gonddal és szakértelemmel készült s ajánljuk zenepaedagogusaink figyelmébe.“

A beállott kedvező őszi idő folytán még nem késő a rosz karban lévő és sok helyen hiányzó járdákról gondoskodni s a kocsiutakat kijavítani. A lakosság, mely azt a temérdek pót- és közmunka adót fizeti, megkiváhatja, hogy gyalog és kocsik közlekedési utai jó karba hozassanak és jó karban legyenek. A törvényszék melletti kocsit ma is fenyegeti a személy és vagyonbiztonság.

Czigány taktika. Három jó madár rávetette szemét egy vásárra két darab lóra, az egyik aztán megkérde eladót, hogy adja el két lovát? 300 frtért, mond az, drága és megy tovább; nem sokára jön a másik jó madár és a 300 frt. csak annyit

mond, inkább megveszem azt a kettőt (rámutat) 400 forintért. Rövid idő után megérkezik a harmadik jó madár és azt javasolja a bárgy eladónak, cserélje el inkább azért a 2 lóért (rá mutat mint az előbbi) kap értékük kend 400 frtot és kézbe kéz megkötik az alkut 50 frt feladással. Az áldomás után azonban kiderült a család és a károsult panaszkodott. A rendőrség személyleírás után hamarosan elcsipte a jó firmákat és visszacserele a lovakat.

P. Czimmernann egykori Vác-egyházmezei pap, utóbb Kalacsán jezsuita tanár, öt év óta délafrikai Zambes vidéki missionarius nov. 3-án vasárnap délután 1/2 órákor a szt Teréz templomban a négyekről fog érkezni, és missiója céljaira gyűjteni.

E hét folyamán elhaltak: Okt. 26-án Kulinyi Bernát az Amerikába kivándorolt Kulinyi Manó apja 75. Okt. 26-án Vigh Mihály 15. Okt. 27-én Piontek Illésné 53. Okt. 28-án Szabó Istvánné 36. Sztipics Antalé 67. Molnár Félix 65. Okt. 29-én Frankl Bernátné Pollák Julia 70. Okt. 30-án Németh Istvánné 73. éves korukban.

A városi közbiztonság hatósági felügyelet alatt f. évi október hóban fogyasztásra levágtattak: birka 1 db., ökör 6 db., tehén 181 db. Egyéven felüli borjú: 94 db., egy éven aluli borjú: 94 db. Összesen 376 db. A fogyasztás szeptember hónaphoz képest 120 darabbal apadt.

A bakter intézmény, városunkban csak nem akar lomtarba kerülni. Pedig ennél nincs haszontalanabb terhünk. A sötét éjszakák beálltával a tolvajlások egymást érik, de bakter nem mutatkozik. Sőt a tolvaj urak annyira vakmerők, a mi „bakteriánkkal szemben, hogy kocsin végzik kirándulásait. Ime egy jeles eset. Október hó 30-án éjjel Petrik János 8-ik körű lakásán az utcazi ablakokat leszedték, s elhánnya a sárba, bemásztak a szobába, hol a gazda Julcsa leánya aludt egyedül. A bennlévő tolvaj ur kezdte kiadogatni a vákusokat, mire a leány felébredt és a szomszéd szobában alvó szüleit lármázta föl. A hirtelen támadt zajra a leány anyja annyira megijedt, hogy az ajtó bezárta leányára, ahelyett, hogy kinyitotta volna, a leány szerencséje az volt mégis, hogy a tolvaj urak hamarosan megugrottak, és elkocsikáltak. A kár pár vákus s 3 frt készpénzből áll. Az ablakokat az utközépén a sárból keresgéltek össze. „Bakteria“ nem mutatkozott. Ilyen ami vagyonbiztonságunk Szabadkán!

Köszönetnyilvánítás. Kunetz G. ur arany-lakadalmi alkalmával a helybeli ág. ev. egyház-templom és paplak építése alapjának növelésére 5 frtot volt szives a lelkesíti hivatalhoz beküldeni. Fogadja a nemesszivü adakozó ez uton a hitközség hála-köszönetét.

Tüzeset. Pénteken e hó 1 én d. u. 3/4 3 órákor a III. körben Vak-utca 635. sz. a ház udvarán egy kazal szalma kigyulladt, de a gyorsan kivonult tűzoltóság 1/2 óra alatt elnyomta a tüzet, sőt a szalma felét is megmentette. Ez alkalommal felemlítjük, hogy a városi tűzoltóság ma d. u. 3 órákor gyakorlatot tart saját laktanyájában.

A szegedi országotat kövezik. Még mindig kövezik. A közlekedés teljesen fennakadt s az állapot kimeríti az emberek végső türelmét is. Ha az átok és szükölődés tizedrésze teljesülne is be a mulasztó hatóság feje fölött, 24 óra alatt az intéző urak összesége itt hagyna ez árnyékvilágot, hogy ismeretséget köszön az alvilági szellemekkel. A vállalkozó dolgozat, de egy nap nála is csak egy nap marad s így a kért 14 nap elmult a nélkül, hogy az utnak csak egy része is elkészülhetett volna. Inkább hagyják volna el jövő esztendőre a következő munkát, semhogy október-novemberre halasztották azt. Elkínlódt volna népünk még egy télen a nyaktörő utakon is inkább, minthogy most ut nélkül kénytelen esztantagonni roppant kerülőn, hogy keservesen szerzett terményével piacra jusson.

Dalegyletünk. Az 1889. évi október hó 20-án megalakult „Szabadkai Dalegyesület“ elnökévé Gyelmis Gerő ügyvédet és takarékpénztári igazgatót, alelnökké Graff Károlyt, titkárrá Takács Ede, polg. iskolai igazgatót, pénztárossá Kosztolányi Árpád tanárt, ellenőrré Mérey Agost tanárt, főkarmesterré Gaal Ferenc zenedei igazgatót, karmesterré dr. Brenner József ügyvédet választotta meg. A közönség körében nagy az érdeklődés, a dalegyesület iránt, a menüiben tömegesen lépnek be alapító és pártoló tagokul. A működő tagok száma ez időzerint 30. — Hisszük, hogy az egyesület a közönség nagymérvű pártolását és bizalmát kifogja érdemelni s azon nemes célt, melyet maga elé tűzött, elfogja érni. Erre enged kétségkívül következtetni a tisztviselők és a működő tagok ismert komolysága az egyesület létesítésekor tanusított lelkesedése, de legkivált a szerencsés megválasztott főkarmester buzgalma és szakavatottsága.

Furfangos vevők. Két élelmes vidéki zsidó Szkeenderovics Iván és társától

ökröket vásárolt a vásáron. Ugyilátszik ki-
esztették, hogy a két jámbor képű bunyót rá-
lehet szedni, mert midőn fizetésre került a
dolog, az egyik 450 frt helyett 350 frtot, a
másik pedig 220 frt helyett 180 frtot olva-
sott a jóképű eladók kezébe, kik a pénzt
ugy olvasottan zsebre vágták, de csakhamar
észre vették megcsalásukat, és panaszt tet-
tek a rendőrségnek. A rendőrség elő is álli-
totta a mókerokat, kik turpisságukat sehogy
sem akarták beismerni, de tagadásuk hajó-
törést szenvedett, Scossa kapitány erélyén,
és bár Isten ugye ők kifizették az eladókat,
mégis tanácsosnak tartották az elpaklított
140 frtot megfizetni. A paklizást ugy követ-
ték el, hogy Sz. I-nek 2 drb. egész és 1
drb. behajtott 100-ast, a másiknak pedig
14 drb. egész és négy behajtott tizest, az
összes pénz mennyiségét pedig kétszeresen
összehajtvá olvasták ki.

A gummipuskával igen sok gyer-
kőcz van telfegyverkezve. Ezek a csintalanok
uton utfélén lövöldöznek verebek, galambok
után, a célt azonban sokszor tévesztik, és
nem egyszer emberekben tesznek sértést és
többféle kárt okoznak. Közlebb egy elő-
kelő iparosnak 10 frt értékű üvegkirakatát
zúzták össze. Jó lesz az iskolában e sport-
lőt eltiltani őket, de a rendőrség is ügyel-
hetne rájuk.

Tánc-iskola. Bodnár Sándor nálunk
már előnyösen ismert táncztanító működés-
ét megkezdette.

Zomborban a város egyik legkiválóbb
családját, a Beke Gyula megyei főszám-
vevőjét, gyászba borította rémes tetteivel a
legidősebb fia: a buszonhárom éves Árpád,
ki gyógyíthatatlan betegsége elkeseredve,
előbb mostohaanyjára fogott pisztolyt, aztán
önmagán ejtett halálos sebeket. E vérontás
híre óriási izgatottságra ejtette az egész várost,
mely a szerencsétlen apában a szabadság-
harcz vitéz katonáját, az egykori honvéde-
zredest is tiszteli s nejét is áldott lelkü
asszonyának, a legidősebb mostohának ismerte.
Beke Árpádnak hat év óta csontszu bántotta
a lábát s a testi szenvedések kedélyét is
megrontották. Egyszer éjnek idején öngyil-
kosságot akart elkövetni s a mióta ebben
meggátolták, nem fért össze se szülőivel, se
testvéreivel, folyton garázdálkodott, míg
végre elköltözött az apai háztól s csak ét-
kezni járt haza. Ma reggel kilenc órákor
zúrt haza ment reggelire. Az utcazi szo-
bában, az ablaknál ülő mostohaanyjának, ki
mindig a leggyöngédebb szeretettel volt hoz-
zá, szives „jó reggel“t köszönt s azzal ki-
fordult néhány percze az előszobába. Onnan
viszajövet e szavakkal fordult mostohájához:
„Anyám, meghalunk!“ Alig hogy ezt ki-
mondta, a kezében tartott revolvert rásütötte
a megrémült asszonyra, a ki segítségért
kiáltozva rohant ki a szobából. Az első
golyó felrecsuzott, de a magáról megfelede-
kezett fiu rálött még kétszer menekülő any-
jára. Így is csak jelentéktelen sebet ejtett
rájta, hanem magaván már szerencsétlenebbül
végzett. Oda állott a tükör elé s ugy lött
magára. Összerogyott, de nem halt meg
rögtön. Volt még anyji ereje és lélekjelene, de
hogy kivette zsebéből a kését s belevágott
a nyakába, sőt a mikor a mostoha kiáltására
beszaladt hozzá egy rendőr, fölemelte a föld-
ről a revolvert s rálött, a nélkül azonban,
hogy eltalálta volna. Csak ezután vesztette
el eszméletét s ájultan terült el a szoba pad-
lóján. Pálhoitan vitték el a városi kórházba,
a hol iszonyu kínok között másnapra meg-
halt. A mostohának nagyobb baja nincs.

A fővárosi élelemesség nagyon sze-
reti kizsákmányolni a vidéki sajtót. Egyes
vállalkozó „valakik“ időről-időre reklám czike-
ket küldenek be s a hirdetésre való köz-
leményt „Tárca“ vagy más rovatba kéri
felvételni, még pedig oly kegyesen, hogy
naivul elmondják: „díjtalanul engedjük át.“
Pedig a ki beküldi e reklámokat, az meg-
fizeteti magát. Pár nap előtt ismét egy új
firma kopogtatott be hozzánk „közlemények“
— könyomatu tudósítás alakjában s kegye-
sen megengedi, hogy díjtalanul vegyük fel
„Tárca“ rovatunkba az ő hirdetését, mely
egy gyógyszerre vonatkozik. És a vidéki la-
pok jó része a helyett, hogy ajtó mutatna
az ily éhen kórázó irodalmároknak, még
megtiszteltetésnek veszi, hogy ő díjtalanul
vehet fel hasábjaira egy fővárosi — valamint
Nem élünk a levegőből, drága a nyomda-
költés, nem fecsérelhetjük a helyet e féle
díjjazatlan közleményekre, ha a fővárosi
„Tárca“ díjtalanul engednek is át.

Rendőri hír. Az elmult vásár alkalmával jóllehet, a rendőrség a fáraó ivadékából
30 kőmért fogdosott össze, és a városból kiol-
cizoltatta, mégis többrendbeli lopások történtek.

Mindenféle. Köröspatakon Király
János róm. kath. fiatal lelkész éppen az ol-
tár előtt hangosan olvasta az előirt imát,
midőn egyszerre megtántorodott, az imakönyv
kiesett a kezéből és egy halk sóhajts után
megszűnt élni. Szívvelhűdés érte. — **Burgó
Prudon** Baszterce vidékén nagy medve-
vadászatot tartottak, melyen br. Wesselényi
Miklós főispán 4 medvét lőtt; összesen 18
medvét lőttek — **Tivírat váltás.** Fiu: Hát

a pénz hol marad? Apa: A pénz? az itt
marad. — **Szakkifejezés.** Taufelügyelő: (Az
iskolában egy csomó elhasznált mogyoró-
vesszőt talált.) Hát ezek mik tanító ur?
Tanító: (Zavartan.) Ezek kérem különböző
szemléltető eszközök. — **A magyar tűzoltó-
ság** 4 tagját a szultán viszonzásul azért a
szép ezüst serlegért, melyet a magyar tűz-
oltók neki emlékül a harmad és negyed osz-
tályu Medsidje rendjellel kitüntette. — **A
Baján** építendő selyemgubó raktár céljaira
a bajai törvényhatóság ingyen telken kívül
200,000 db. téglát szavazott meg. — **Kun-
etz Gáspár és neje** a jóhírű „Kunetz test-
vér“ czég szülei a házasságuknak 50-ik
évfordulója alkalmából újra örök hűsége-
t esküdtek egymásnak. — **Kossuth La-
jos** hazánk legnagyobb fia, az olasz kamara
kezdemenyvezéséből a teljes jogu olasz állam-
polgárságot fogja megkapni és azután örök-
kös szenátorrá nevezik ki. — **Szege-
den** Börcsök Pál gazda egyetlen leánya R-
zál, a mint az uj-szegedi parton vizet merített
elcsuszott és a habok közt nyomtalanul el-
tűnt. A szerencsétlen leány menyasszony volt
s közelebb kellett volna esküvőjének lenni.
— **Vilmos német császár** konstantinápolyi ut-
jából visszatérve nov. hó 8-án pénteken Zi-
onyból jövet városunkon keresztül utazik
Budapest felé. — **A topolyai regálét.** Krisz-
haber Adolf kishegyesi lakos vette bérbe
7100 frtért. — **A Óbecse-szabadkai és Zenta-
horgosi vasutvonalon** nov. 8-án nyílik meg
a forgalom. Az Óbecse-Szabadka közti von-
alon következő állomások esnek: Petrovo-
szellő-Moholy, Ada, Zenta, Bogaras, Ókanizsa-
szállás, Verucis. A Zenta-horgosi vonalon:
Ókanizsa, Martonos és Riszke állomások. Ez
utóbbi állomás megszünteti Szeged és Palcs
közti a szomszédos forgalmat fordítottunk
nagy veszteségére. — **A bajai izr. hitközség,**
ujjonnan épített szép és polgári iskoláját kö-
zelebb ünnepélyesen avatták fel. — **Baján**
Mezei Zsiga cigány mester másod ízben
akart megvalni az élettől, de a golyó ezutal
sem okozott nagy kárt benne. — **Szege-
den** Csuka Ferenc nyílt utcán agyonverte
nyagybátyját Csuka András. — **A félmillió**
termő ügyében a vizsgálat kiderítette, hogy
1875-től vagyis 14 év alatt család manipu-
láció folytán a temesvári lotóigazgatóság
700,000 frt erejéig csaptak be. Ez a kide-
rités azonban aligha lesz törvényes alapon
kiderítve. — **Baján** Sárkány Lászi odaváló
gyógyszerész művelt leányát Margitot Hát-
falvi Gyula makói gyógyszerész nőül vette.
— **Kecskeméten** a vadászárság választmá-
nya Spauer gróf huszár alezred-est, mert rá-
jött, hogy nevezett rendszeres vadászjegy
nélkül vadászik, kigolyozta. — **Budapest**
ma kezdődik a Lipóti országos vásár es tart
két hétig — **Kellmetlen.** Iratok: Argylusi,
most, mikor kedvet kaptam dolgozni vége
van a hivatalos órának. — **Rendesség.** Ren-
des az uj irnok? Nagyon rendes. Minden-
nap már 8 órákor rendszeren részeg. — **A
piskéhi** honvédelemeket ma leplezik le. —
Nagy-Károlyban ifjúkori hőbortnak lett ál-
dozata Nagy József amerikai előknök 17
éves fia Józán. Amerikai párbaj miatt
forgópisztolyal agyonlötöte magát — **Pé-
cselt** Gundi esperes a napokban fogja meg-
tartani gyémánt miséjét. — **Munkács**
„Kárpát alja“ ezimen új politikai és hetilap
indult meg. — **Eszterházi Ferenc** gróf, ki
életében 70 párbajt vívott és 6 ellenfelét
lötöte agyon Orsich Viktor gróf kihívásá-
visszautasította. — **A bati** vasut állomását
hoz közel eső 57. sz. őrháznál a gyorsvonat

egy aggastyán embert 2 lovával és kocsi-
val együtt elgázolt. — **Bende Imre** besz-
tercebányai püspök az utvidéki lövész-egy-
letnek 100 frtot adományozott.

Nyilttér.)*

Mélyen tisztelt jóakaróim, kik megbol-
dogult férjemnek az utolsó tiszteletet meg-
adni. ravatalát kegyeletük jeleivel környezni
és lesújtó fájdalommal részvétükkel enyhíteni
kegyeskedtek, fogadják leghálásabb köszö-
netemet.

Özvegy Vojnits H. Imréné.

*) E rov. t alattakért nem felelős a Szerk.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
SZALAY LÁSZLÓ A.

Bérbeadó lakás!

A 6-ik körben, Gréczi-
utca 163-ik számú sarok-
ház egészben, azonnal bér-
beadó.

Ertekezhetni Mészáros
és Krigovszky vaskereskedő
czégnél.

Az egész világ előtt kedvelt

a dr. Greensill-féle fogszerek
mindennapi használatra, egész-
ges fogak megtartására (a száji
tisztítására) Aki ezeket egyszer
használta, bizonyosan félretesz
minden más szert.

500 aranyat fizetek annak,

ki ezen szerek használatát után
fogtájást kap vagy lehellete bü-
zös leend. Egy üveg salicyl-savas
szájviz 40 kr., egy katon fogszépitő (a legfeketébb
fogakat hófehérré változtatja) 40 kr., egy csomag
Greensill-féle fogszára napi használatra a fogak épen-
tartására 35 kr. Dr. Greensill Róbert-féle fogkefe 30
kr. Dr. Greensill Róbert tanár Párisban.

Főraktár Budapest Török Józsefnél.

Továbbá Dankovszky István József-tér 2. Na-
ruda Nandor Hatvani-utca. Kochmeister Frigyes
utóda A any János-utca. Thalmyer és Seitz Nádor-
utca. Detsinyi Frigyes Váci-körút. Kiss Liber Kis-
Hid-utca. Molnár és Moser droguisták, Koronaherez-
utca 9. és Budán. Kabakovit G. Fő-utca. Szabad-
kán: Szentiványi Józ Károly, Gálly György, Decsi
Dezso gyógyszerészeknél; Winkler Simon állatszerész
és fodrásznál, valamint minden jobbrendű fodrásznál
és állatszerésznél. 20-1

PÉNZT

sorsjegyekre, értékpapírokra, bank- és zálog-
jegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre,
részletivekre, arany- és ezüst pénznemüekre
bármily összegig olesón ad

10-6

LÓRY J.

banküzlete

Budapest, IV. kerület, hatvani-utca 17. sz.